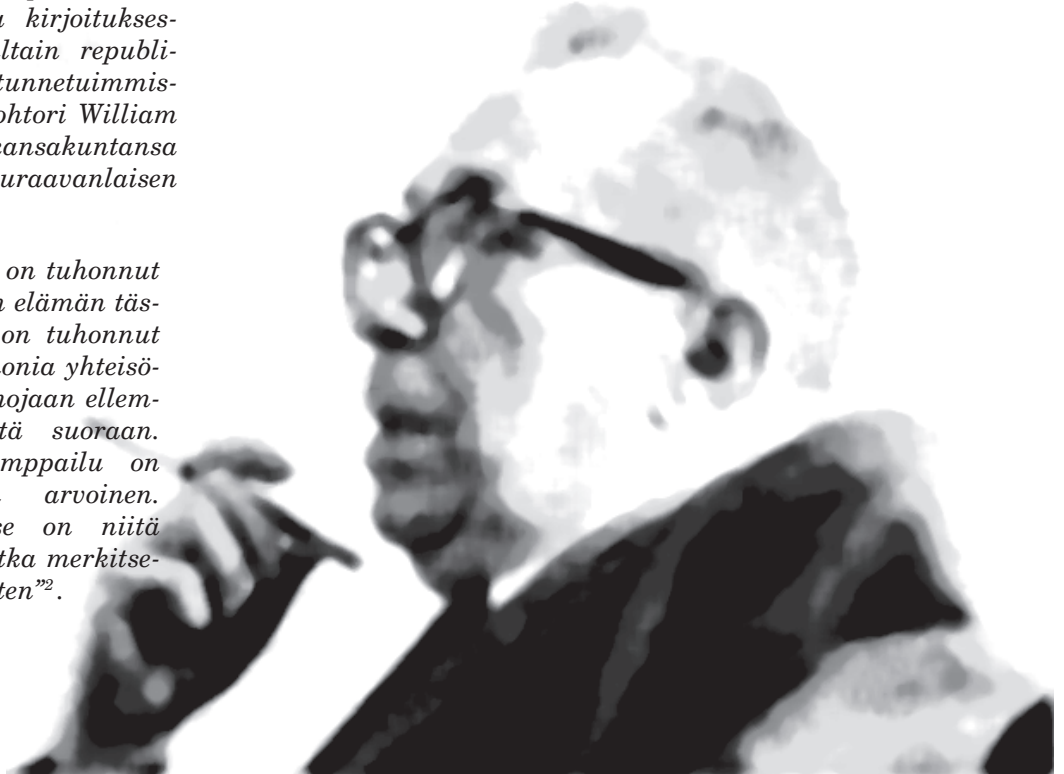

LEO STRAUSS JA AMERIikka FILOSOFISENA KANSAKUNTANA

Ennen vuoden 1996 presidentinvaaleja julkaistussa kirjoituksessaan eräs Yhdysvaltain republikaanisen puolueen tunnetuimmista taustavoimista, tohtori William Bennett¹, maalasi kansakuntansa henkisestä tilasta seuraavanlaisen näyn:

”Kehno filosofia on tuhonnut monien ihmisten elämän tässä maassa. Se on tuhonnut monia koteja, monia yhteisöjä, ja jatkaa tuhojaan elleemme kohtaa sitä suoraan. [...] Tämä kamppailu on kamppailemisen arvoinen. Itse asiassa se on niitä kamppailuja, jotka merkitsevät kaikkein eniten”².

Bennettin arvostelun kohteena oli hyvinvointivaltio³ ja siihen liitetty liberalistinen ajattelu⁴, joilla vuonna 1996 ei juuri muutenkaan ollut puolustajia amerikkalaisten poliitikkojen joukossa. Vaikka hyvinvointivaltion kritiikki ei meilläkään ole ollut tuntematonta, olisi vastaava väite suomalaisen oppositiopoliitikon suusta silti melko tavaton. Hyvinvointivaltion piikkiin on kyllä laitettu monenlaista, mutta filosofian ilmeisesti katsotaan kuitenkin olevan melko harmitonta, ja tuhoavan korkeintaan filosofien omia koteja ja yhteisöjä.

Yhdysvalloissa kirjoitettuja poliittisia tekstejä lukiessa kuitenkin huomaa, että ’huonon’ filosofian aiheuttamien haittojen katsotaan usein olevan nimenomaan poliittisesti merkittäviä. Moraali, hyveet ja yhteisöllisyys tai keskustallan korruptoituneisuus ja siihen kriittisesti suhtautuvan maalaismiehen autenttisuus ovat monessa tapauksessa olleet politiikan ja sen teorian käsitteellistä ja ideologista raaka-ainetta, jota muokkaamalla ja uudelleen-käsittelemällä on luotu hyvin erilaisia poliittisia tai filosofisia ohjelmia. Erityisen keskeinen on ollut yhteisön käsite, *community*, jonka kautta useat erilaiset poliittis-filosofiset virtaukset operoivat. Esimerkiksi Amitai Etzioniin henkilöitynyt ’kommunitarismi’ (*communitarianism*) on näyttänyt moraalisen herätyksen saaneelta ’kolmannen tien’ sosiaaliliberalismilta, kun taas monissa 1990-luvun poliittisissa kampanjateksteissä kommunitarismille ominaiset iskusanat näyttävät vastoin monen ’kommunitaristin’ julkilausuttua tahtoa olleen ’käytännön politiikassa’ (silloin, kun ei puhuta marginaaliin jääneistä poliitti-

sen ajattelun virtauksista) kaikkein näkyvimmin niiden poliittisten voimien käytössä, jotka yleisesti nimettiin ’vanhoillisiksi’, ’arvokonservatiiviksi’ tai jopa ’uskonnolliseksi oikeistoksi’.⁵ Vastaavasti 1990-luvun lopun Euroopassa, näkyvimmin ehkä brittiläisen ’kolmannen tien’ sosiaalidemokraatin Tony Blairin myötä, on esimerkiksi Etzionista, kommunitarismista tai yhteisöllisyydestä jälleen tullut myös ’keskustavasemmistoon yhdistettävä asia’⁶.

Erityisesti amerikkalaisten *konservatiivisten intellektuellien*⁷ piirissä poliittiset ja sosiaaliset ongelmat on usein esitetty nimenomaan filosofisina tai teoreettisina ongelmina. Platonin ja Shakespearen tutkijana ansioitunut filosofi Allan Bloom toteaa kirjassaan *The Closing of the American Mind* (alaotsikko *How Higher Education Has Failed Democracy and Impoverished the Souls of Today’s Students*) seuraavasti:

Vastoin yleistä ennakkokäsitystä, jonka mukaan Amerikka on epä- ja anti-intellektuaalisten ihmisten kansakunta jossa aatteet ovat parhaimmillaankin välineitä päämäärien saavuttamiseksi, ei Amerikka todellisuudessa ole mitään muuta kuin suuri näyttämö, jolla teorioita on esitetty tragedioina ja komedioina. [Amerikka] on filosofien ja heidän oppilaidensa perustama regiimi.⁸

Yhdysvalloissa politiikan teoria ja poliittinen filosofia toimivat puhtaasti akateemisten muotojensa ohella myös

'käytännön politiikan' lähi- ja aputieteinä, eikä tässä määritelmällisesti ole mitään yllättävää. Tilanne kuitenkin poikkeaa esimerkiksi Suomesta. Eroa voidaan havainnollistaa vertailemalla niitä argumentaatiotapoja, joiden avulla 1990-luvulla muodikkaiksi tulleet kommunitarismien, republikanismien⁹, sosiaalisen pääoman tai kolmannen tien käsitteitä tai ideologioita on perusteltu eri maissa. Hieman kärjistetyksi voidaan väittää, että suomalaisessa päivänpoliittisessa keskustelussa 'kolmatta tietä' tai 'yhteisöllisiä arvoja' on kannatettu suurella määrällä talous-, sosiaali- tai työllisyyspoliittisin perustein. Atlantin takaa ja osittain myös Britanniasta kotoisin olevia uusia aatteita on käytetty ensisijaisesti käytännöllisinä (tai välineellisinä) talous-, sosiaali- tai työllisyyspoliittisina ratkaisuehdotuksina niihin taloudellisten resurssien jakoa koskeviin ongelmiin, joita hyvinvointivaltion kriisistä on aiheutunut. Vasta toissijaisesti (jos sittenkään) nämä ismit on nähty vastauksina niihin *filosofisiin* ongelmiin, joita hyvinvointivaltiosta ja sen individualistis-relativistisesta eetoksesta on väitetty seuraavan¹⁰.

Yhdysvalloissa tilanne on toisenlainen, ja 'moraalifilosofinen'¹¹ perspektiivi huomattavasti merkittävämmässä asemassa. Angloamerikkalaisessa keskustelussa kommunitarismi, republikanismi tai kolmas tie jotka ovat suurella määrällä praktisia tai poliittisia aloitteita toimivat täysin luontevasti samoissa yhteyksissä kuin korruption, riippuvuuden, alienaation, tradition, historiallisuuden, autenttisuuden tai identiteetin kaltaiset käsitteet, jotka Suomessa ovat lähinnä akateemisia politiikan teorian, moraalifilosofian tai historiantutkimuksen termejä¹². Osataan tilannetta kuvata sekin, että ainakin toistaiseksi suomalaiset teorian tai filosofian ammattilaiset professorit ja tutkijat pääsääntöisesti säästävät sellaisilta tilanteilta, joissa joku yrittää Bennettin tai Bloomin tavoin saada heidät vastaamaan poliittisesti niistä teorioiden tai ideologioiden ei-toivottavista yhteiskunnallisista seurausilmiöistä (esim. käytännön sosiaalisista tai poliittisista ongelmista), joita yliopistoissa koulutetut poliitikot, virkamiehet, opettajat, toimittajat tai nuoremmat tutkijat aiheuttavat soveltaessaan käytäntöön yliopistoissa oppimaansa ja omaksumaansa¹³.

Yhdysvalloissa käytännön politiikan alueella esitetyt puheenvuorot ja kritiikit hyödyntävät yleisesti politiikan teoriasta tai poliittisesta filosofiasta peräisin olevia käsitteitä. Republikaanisen puolueen 1990-luvulla oppositioasemasta käsin kirjoitetut ohjelmatekstit eivät käyttäneet poleemisina vasta- tai viholliskäsitteinä ainoastaan korkeaa verotusta ja ylimitoitettua keskushallintoa, vaan myös (ja edellisiin yhdistäen) *liberalismia*, *individualismia*, *atomismia*, *relativismia*, *historiattomuutta*, ja monessa yhteydessä koko sitä '60-lukulaista akateemista maailmaa', johon edellä mainittujen käsitteiden intellektuaalinen alkuperä paikallistetaan. 1990-luvun Yhdysvalloissa poliittinen kritiikki on siis usein, mahdollisesti useimmiten, eksplisiittisesti tai implisiittisesti, myös teorian tai filosofian kritiikkiä, ja monesti myös politiikan teoriaa ja filosofiaa tuottavien ja opettavien yliopistojen ja intellektuellien kritiikkiä.

STRAUSS REPUBLIKAANIN OPPI-ISÄNÄ

Tuoreessa amerikkalaisen oikeiston intellektuaalista taustaa käsittelevässä kirjassaan Shadia B. Drury kiinnittää huomiota erääseen uskonservatiivisen 'filosofian' ja 'politiikan' välistä suhdetta määrittävään seikkaan, joka jää helposti huomaamatta ainakin ulkopuolisilta tarkkai-

lijoilta. Edellämainitut William Bennett ja Allan Bloom, samoin kuin esimerkiksi monet republikaanisen puolueen vuoden 1994 *Contract with America* -teoksen taustalla olleet voimat, ovat Saksasta Yhdysvaltoihin vuonna 1938 emigroituneen Leo Straussin akateemisia oppilaita, ja Druryn mukaan ajattelunsa keskeisten piirteiden osalta edelleen tunnistettavissa sellaisiksi. Strauss opetti sodan jälkeisinä vuosikymmeninä poliittista filosofiaa Chicagon yliopistossa, josta hänen vaikutuksensa levisi myös Harvardiin. Liberalismin kritiikki oli Straussin tuotannon keskeinen teema. Drury kuvaa Straussin käytännöllistä vaikutusta seuraavasti:

Strauss ei ollut niin syrjäänvetäytyvä intellektuelli kuin monet ovat kuvitelleet. Hän oli vakuuttunut siitä, että aatteet tekevät maailman. Hän uskoi myös, että länsimaiden historiassa eräiden virheellisten aatteiden nousu on johtanut siihen 'barbaarisuuteen', jota olemme todistaneet. Strauss liitti nämä aatteet modernisuuteen, liberalismiin ja valistuksen rationalismiin. Hän uskoi, että ne ovat juhloneet muinaisen viisauden kustannuksella, ja että niiden menestymisellä oli paljon tekemistä holocaustin kanssa. Toisin sanoen holocaust oli valistuksen myötä nousseiden rationalismin, nihilismin, liberalismien ja sekularismin looginen lopputulos. Aalto oli pysäytettävä, tai suuntaus käännettävä takaisin. Sitä varten tarvittiin oikeanlaisia intellektuelleja, ja Strauss oli erityisen etevä kouluttamaan heitä. Hänen sanotaan vastanneen yli sadasta poliittisen filosofian tohtorinväitöskirjasta, joista suurin osa valmistui Chicagon yliopistossa. Intellektuellit eivät kuitenkaan voi toimia tehokkaasti, elleivät vallanpitäjät ota heidän neuvojaan kuullakseen. Filosofi toisin sanoen tarvitsee onnea päästäkseen muokkaamaan maailmaa. Tämä onni kohtasi Ronald Reaganin presidenttiyden muodossa, ja Straussin oppilaat huomasivat mahdollisuutensa nopeasti.¹⁴

Drury dokumentoi väitteensä varsin tarkasti. Erityisen mielenkiintoisia ovat kuvaukset teoretikoiden ja poliitikoiden välisistä suhteista, jotka parhaimmillaan ovat jopa verisiteitä. Esimerkiksi tunnettu politiikan tutkija Gertrude Himmefarb¹⁵ on uskonservatiivien akateemisen pääideologin Irving Kristolin aviopuoliso. Himmelharbin ja Kristolin poika William Kristol teki Harvardissa väitöskirjan 'straussilaisen' gurun Harvey Mansfieldin ohjauksessa, ja myöhemmin hänestä tuli republikaanisen puolueen operatiivinen pääideologi ja varapresidentti Dan Quaylen erityisavustaja¹⁶. *Newsweekin* vuonna 1987 julkaistu artikkeli "The Cult of Leo Strauss" kertoo, kuinka akateemiseen opettajaansa äärimmäisellä kunnioituksella suhtautuvat entiset poliittisen filosofian opiskelijat saavuttivat avainpaikkoja Reaganin hallinnossa. Historioitsija Gordon S. Woodin mukaan 'straussilaiset' ovat miehittäneet avainpaikat myös Yhdysvaltain poliittisen historian tutkimuksessa ja erityisesti kaikissa kansakunnan perustamiseen liittyvissä seminaareissa¹⁷.

Tilanteen tekee entistä mielenkiintoisemmaksi Straussiin ja hänen koulukuntaansa monissa teksteissä liitetty salamyhkäisyys ja myös Straussin opit mm. "esoteerisesta kirjoittamisesta", jonka mukaan filosofi ilmaisee täysin iluusiottoman näkemyksensä maailmasta rivien väliin piilotettuna siten, että vain harvat asiaan vihityt pystyvät tulkitsemaan tekstiä oikein. Suurille massoille puolestaan riittää tekstin pinta, jossa ikuisiksi määritellyt hyveet, ar-

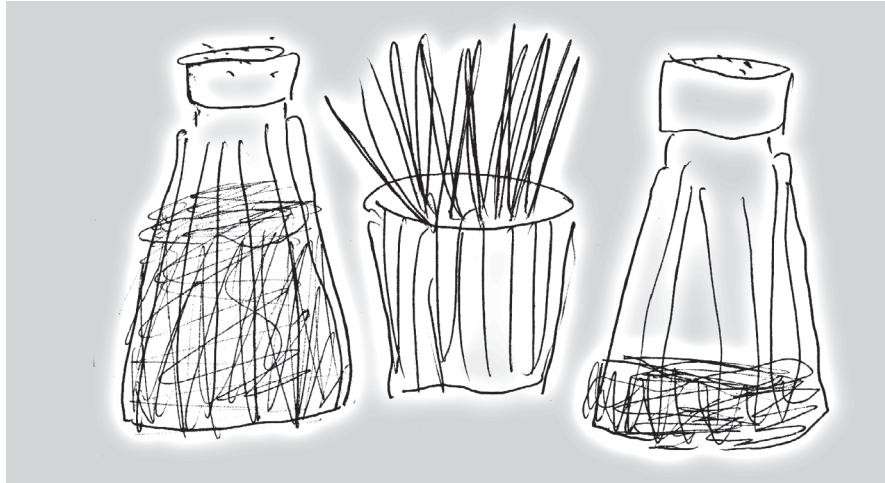
vot, ja niitä eksemplifioivat heroiset teot yhdistyvät vankaan sisällölliseen moraaliin. 'Vihityt' kuitenkin tietävät, että 'ikuiset arvot' ja uskontokin ovat pelkkiä inhimillisiä konstruktioita ja sellaisina 'oopiumia kansalle'. Sosiaalisen järjestyksen ja massojen elämän merkityksellisyyden säilyttämiseksi eliitin on kuitenkin tinkimättömästi vakuutettava tämän välttämättömän fiktion todenperäisyyttä¹⁸. Mieleen tulee myös kysymys siitä, missä määrin Reaganin puheiden vastakkainasettelua korostava suurvaltapolitiikan retoriikka oli heijastusta Straussin ajatuksista, tai jopa sovellusta Straussin oman opettajan Carl Schmittin eksistentiaalisesta ystävän ja vihollisen erottelusta¹⁹. Ronald Reagan ei ehkä täyttänyt kaikkia filosofikuninkaan vaatimuksia, mutta ketkä kuiskuttivatkaan hänen korvaansa?

Drury'n tulkinta Straussin vaikutuksista herättäneen vastaväitettä jo poleemisen äänensävynsä vuoksi, mutta edellämainittu muistuttaa kuitenkin paljon sitä tapaa, jolla esimerkiksi "moraalikasvatusta" (*moral education, character education*) tälläkin hetkellä markkinoidaan Yhdysvalloissa²⁰. Hänen väitteensä avaavat myös varsin draomaattisen näkökulman 'politiikan' ja sitä lähem-

pää tai kauempaa tarkastelevan 'teorian' väliseen suhteeseen. Poliittikkaa ja sen teoriaa erottava aita voi tunnetusti olla matala, ja se voi olla helposti ylitettävissä myös silloin, kun joku haluaa astua 'teorian' suunnasta 'käytännön' politiikan alueelle. Tavallaan tämä vaivattomuus ilmenee myös niissä pääasiassa opiskelijoille ja tutkijoille kirjoitetuissa poliittisen teorian tai politiikan filosofian teksteissä, joissa puututaan tai viitataan jatkuvasti poliittisiin käytäntöihin ja poliittisen yhteisön moraaliseseen tai henkiseen tilaan, ja joissa saatetaan antaa avoimia normatiivisia ja ohjelmallisia suosituksia siitä, miten esimerkiksi Yhdysvaltain liittovaltion ja paikallisten yhteisöjen asiat voitaisiin järjestää paremmin.

Yhdysvalloissa politiikan alaa koskeva filosofinen tai teoreettinen kritiikki on siis usein, ellei useimmiten, myös 'käytännön' poliittikkaa koskevaa eksplisiittistä tai implisiittistä kritiikkiä. Kysymys siitä, miten relevantteja, pyyteettömiä tai dogmaattisia erilaiset poliittisiin pyrki- myksiin liitetyt filosofis-teoreettiset argumentit kulloinkin ovat, jäänee aina tilannesidonnaisen poliittisen arvioinnin kohteeksi. Jääköön samanlaisen avoimen arvioinnin kohteeksi myös tämän kirjoituksen otsikossa esitetty mahdollisuus Yhdysvaltain muuttamisesta (tai palauttamisesta) "filosofiseksi kansakunnaksi". Joka tapauksessa lienee selvää, että filosofisten ajatusten tuotteistajina ja tehokkaina markkinoijina amerikkalaiset ovat alansa kovinta kärkikaarti²¹. Jos Drury'n provokatiiviset teesit pitävät paikkansa, niin tällä hetkellä myös eurooppalaisille kaupataan tehokkaasti erilaisia 'modernin kritiikkejä', jotka ovat keskeisiltä osiltaan käytettyä mutta huolellisesti paikkailtua ja muodistettua 1920-lukulaista manner-eurooppalaista poliittista eksistentiaalismaia.

Luultavasti ei ole paikallaan yksinomaan tuomita sitä, että erilaisia 'päivänpolitiikan' aloitteita voidaan mielikuvituksen asettamissa rajoissa perustella erilaisten akateemisen poliittisen ajattelun antamien mallien kautta. Parhaassa tapauksessa 'potentiaalisen' poliitikon rooliin asettava tutkija voi saavuttaa entistä laajemman näkemysniistä poliittisista ja yhteiskunnallisista vaikutuksista, joita tieteellisellä tai teoreettisella toiminnalla voi ylipäänsä olla. Jos 'politiikon' roolia kantava vaikuttaja puolestaan havaitsee mahdollisuuden oman toimintansa ja sen synnyttämien vastausten jatkuvaan teoreettiseen reflektioon ja aikaisempien teorioiden luovaan hyödyntämiseen, voi hän parantaa kykyään havaita poliiti-

tisia ongelmia ja löytää niihin uudenlaisia ja päivänpoliittisen keskustelun valossa odottamattomia ratkaisuja.

Tunnettuja lienevät myös asetelman sisältämät vähemmän valoisat mahdollisuudet. Hypoteettinen tutkija voi, enemmän tai vähemmän tietoisesti, luovuttaa oppiarvonsa tai asemansa osoittaman tieteellisen arvovalan jonkin yhteiskunnallisen intressin yksinomaiseen ja reflektioimattomaan käyttöön, kun taas 'teoriasta' ammentava poliittinen vallankäyttäjä voi juuttua jonkin akateemisen koulukunnan tai perinteen pohjalle rakennetun ideologistisen kielen- ja vallankäytön järjestelmän dogmaattiseksi ja mielikuvitukseksi soveltajaksi.

Voidaan luonnollisesti kysyä, onko edes olemassa mitään järkevää syytä pitää 'käytännön' poliittikkaa politiikan teoriasta tai filosofiasta täysin erillisenä alueena. Tämän erottelun hävittäminen johtaa haastavaan ajatukseen siitä, että yliopistossa opetettavalla politiikan teorialla tai filosofialla saattaisi sittenkin olla jotain tekemistä sen kanssa, millaiseksi maailma käytännössä muodostuu toisin sanoen, että filosofit voivat turmella muutakin kuin keskinäiset välinsä. Tämä merkitsisi myös jonkinlaista tunnustusta akateemisen maailman vastuusta muuhun yhteiskuntaan nähden. Samaa reittiä päädytään myös näkemään monien akateemistenkin tahojen paheksumat politiikan trivialisaatio, medialisaatio, pinnallistuminen tai liallinen tunteisiin vetoaminen kysymyksinä, joiden suhteen yliopistot ja julkiset intellektuellit eivät voi väittää olevansa pelkästään ulkopuolisia tarkkailijoita.

VIITTEET

- Bennett oli Reaganin kaudella useissa tärkeissä hallinnon tehtävissä, mm. opetusministerinä. Hänen ideoihinsa perustuu Suomenkin televisiossa lauantai-aamuisin näytetty lasten animaatioarja *Tarinoita hyveiden kirjasta*. Sarjan kirjallisessa muodossa oleva alkuteos on Bennettiin toimittama tarinakokoelma *The Book of Virtues* (Bennett 1993).
- Bennett 1996.
- Welfare State*, jota vastaan suunnattu kritiikki koskee tarkemmin mm. liittovaltiollista keskushallintoa, asiantuntijavaltaa, sosiaalipoliittisia ohjelmia, uusia huoltajusmalleja jne.
- Tarkemmin puhuttaessa kritisoidaan esim. relativismia, individualismia, atomismia ja usein koko "60-lukulaista" akateemista maailmaa.
- Vuoden 1994 kongressivaalessa moraalia, uskontoa tai 'perhearvoja' koskevat kysymykset olivat erityisesti republikaanien hallussa. Vuoden 1996 presidentinvaaleissa (Druryn mukaan) "community was the catchphrase. In line with their neoconservative inspiration, the Republicans emphasized the primacy of the community and promised to be tough on crime, without specifying what would count as crime. The Democrats followed suit; President Clinton presented a vision of America as a single community working together to achieve collective goals. Meanwhile, First Lady Hillary Rodham Clinton wrote a book entitled *It Takes a Village*. The American spirit of individualism was altogether absent from the campaign, and community was touted on all sides." Drury 1997, s. 171-172. Ks. myös Etzioni 1993, 1996.
- Etzioni on hyvin tunnettu yhteyksistään merkittäviin poliitikoihin, ja hänet mainitaan mm. eräänä Bill Clintonin ja Tony Blairin merkittävimmistä ideologisista taustavaikuttajista (katso esim. "Amitai Etzioni: Kansalaishyveiden matkasaarnaaja" *Suomen kuvalehti*, 21.8.1998, s. 32-35, kirj. Sirkku Hellsten ja Nina Porra). Etzionin vieraillessa Suomessa 24.8.1998 tasavallan presidentti Martti Ahtisaari otti hänet vastaan Mäntyniemessä, ja myöhemmin Helsingin työväentalolla yleisvammistolaisen Silta ry:n järjestämässä tilaisuudessa yleisönä olivat mm. presidentti Mauno Koivisto, entinen pääministeri Kalevi Sorsa ja ylijohdaja Kalevi Kivistö. Sorsa on toiminut 24 entisen valtionpäämiehen hankkeessa, jossa YK:n ihmisoikeuksien julistuksen 'vastapainoksi' pyritään kirjoittamaan universaali velvollisuuksien julistus (ks. *Yleismaailmallinen ihmisen velvollisuuksien julistus*. Vuorovaikutusneuvoston ehdotus, 1.9.1997).
- Ks. Drury 1997, s. 3.
- Bloom 1987, s. 97 (lainattu kohta aloittaa luvun, joka käsittelee nykyisten yliopisto-opiskelijoiden seksuaalikäyttäytymistä).
- Erotukseksi Yhdysvaltain republikaanisen puolueen 'päivänpoliitikasta' myös poliittisen ajattelun traditiona, jonka amerikkalaisia vaikuttajahahmoja ovat olleet esimerkiksi Thomas Jefferson ja Hannah Arendt. Tällä hetkellä aktiivisista tutkijoista mm. John Pocock, Quentin Skinner ja John S. Nelson ovat kiinnittäneet runsaasti huomiota republikanistiseen politiikan teoriaan.
- Suomalaisen *akateemisen* keskustelun osalta tilanne ei kuitenkaan ole näin yksioikoinen.
- 'Filosofialla' tarkoitetaan tässä pääasiassa poliittista filosofiaa tai sitä, mitä Yhdysvalloissa kutsutaan nimellä *public philosophy*. Tähän sisältyy olennaisesti ajatus 'filosofiasta' johonkin käytäntöön liittyvänä itsereflektiona ja mahdollisesti tämän reflektion kautta johdettuina normatiivisina toimintalinjoina. Tässä merkityksessä on ymmärrettävää ja täysin korrektaa, että esimerkiksi amerikkalaisen kampaamon tai autokorjaamon omistaja tai työntekijä aloittaa yrityksensä esittelyn toteamalla: "The philosophy of our business is ..."
- Esimerkiksi Suomen Keskustan työreformi-aloite sisältää hieman vastaavia elementtejä kuin nämä amerikkalaiset ideat, mutta se ei operoi lainkaan yhtä voimakkaasti latautunein moraalisiin tai moraalifilosofisiin termein.
- Ellei oteta lukuun sitä jälkikäteistä ja usein varsin kaavamaisista kritiikkiä, joka suuntautuu ns. 'pysähtyneisyyden' tai 'brezhneviläisyyden' tai 'rähmällään' olon ajan yhteiskuntatiedettä vastaan. Yhdysvalloissa tämänkaltainen kritiikki kohdistuu kuitenkin yhtä hyvin sellaisiin suuntauksiin, jotka ovat voimakkaita tai jopa 'vallitsevia' (tai ainakin sellaiseksi väitettyjä) kritiikin kirjoitusajankohtana.
- Drury 1997, s. 14.
- Himmelfarb on kirjoittanut mm. J.S. Millin *On Liberty* -teoksen Penguin-edition johdannon.
- Kristol ansaitsi itselleen lempinimen "Dan Quaylen aivot" entisen varapresidentin puheissa esiintyneiden lukuisten sofistikoituneiden Platon- ja Talmud-viittausten takia (ks. "Memo Master", *The New Republic*, November 7 1994, s. 26.)
- Drury 1997, s. 2.
- Drury 1997, s. 12.
- Schmittin on usein todettu vaikuttaneen myös esimerkiksi Hans Morgenthau ja kansainvälisen politiikan realistisen koulukunnan kysymyksenasetteluihin.
- Esim. William Galstonin mukaan kouluissa olisi tarpeen "a more noble, moralizing history: a pantheon of heroes who confer legitimacy on central institutions and constitute worthy objects of emulation", "It is unrealistic to believe that more than a few adult citizens of liberal societies will ever move beyond the kind of civic commitment

engendered by such a pedagogy", Galston 1989, s. 91.

- Edelläkin mainittu William Kristol ansioitui jo yliopistossa kykynä, joka "could dissect complex philosophy into user-friendly form for wonks. His task, as Kristol described it, was 'to teach' kids who knew how to do regression equations and macroeconomic studies and knew the details of policy but didn't know how to think of 'values' and philosophy [his quotes] and the larger questions, in a way they could understand", *The New Republic*, November 7 1994, s. 24

KIRJALLISUUS

- "Amitai Etzioni: Kansalaishyveiden matkasaarnaaja", *Suomen Kuvalehti* 21.8.1998 (toim. Sirkku Hellsten ja Nina Porra).
- Bennett, William J., *The Book of Virtues. A Treasury of Great Moral Stories*. Touchstone, New York 1993.
- Bennett, William J., "Politics Aside", *Empower America s Highlights*, Summer 1996.
- Drury, Shadia B., *Leo Strauss and the American Right*. St. Martin s Press, New York 1997.
- Bloom, Allan, *The Closing of the American Mind. How Higher Education Has Failed Democracy and Impoverished the Souls of Today s Students*. Simon and Schuster, New York 1987.
- "The Cult of Leo Strauss. An obscure philosopher s Washington disciples". *Newsweek*, August 3, 1987 (by Jacob Weisberg).
- Etzioni, Amitai, *The Spirit of Community. The Reinvention of American Society*. Touchstone, New York 1993.
- Etzioni, Amitai, *The New Golden Rule. Community and Morality in a Democratic Society*. Basic Books, New York 1996.
- Galston, William, "Civic Education in the Liberal State", teoksessa Rosenblum, Nancy L. (ed.), *Liberalism and the Moral Life*. Harvard University Press, Cambridge (Mass.) and London 1989.
- "Memo Master", *The New Republic*, November 7, 1994 (by Hanna Rosin).

NUORI VOIMA

– kirjallisuuslehti joka keskustelee

Ilmestyy kuusi kertaa vuodessa.

Koti- ja ulkomaista runoutta ja proosaa, esseitä, kritiikkiä, haastatteluja.

Päätoimittajat

Janne Porttikivi ja Tuomas Nevanlinna

Tilaa Nuori Voima

Vuosikerta 1999 200,-
opiskelijoille 160,-
NVL:n jäsenille ja ERK:n jäsenille 140,-

Puhelintilaukset (09) 628 966